

Viime vuosina USA:ssa on alkanut ilmestyä useita mangaa eli japanilaista sarjakuvaa julkaisevia antologialehtiä. Ideahan ei tietenkään ole uusi, mutta aikaisemmat yritykset eivät menestyneet kaupallisesti. Niiden sijasta yleisimmäksi kustannusmuodoksi ovat vakiintuneet 32-48 sivuiset kunkin sarjan nimikkolehdet, joiden tarinat yleensä kootaan edelleen albumeiksi. Albumit ovat toki mukavin tapa kerätä suosikkisarjaansa, mutta antologialehdilläkin on paikkansa: niiden avulla voi helposti tutustua useisiin sarjoihin, joita ei ehkä tulisi koskaan lukeeksi albumimuodossa.

Ari-Matti Saren

Toinen kuin USA:ssa, Japanissa suurin suuri osa sarjakuvasta julkaistaan ensin jatkosarjoina nimenomaan antologialehdissä. Sielläkin toki suosituimmat sarjat julkaistaan myös albumeina. Japanissa on varsin tyypillistä, että lehdet - myös sarjakuvalehdet - on suunnattu varsin tarkkaan tietyille kohdeyleisölle. Jotkut kustantajat ovat erikoistuneet tietyille kohderyhmälle suunnattuun aineistoon, mutta useimmat julkaisevat lehtiä monille kohderyhmille. Äkkipäätä ajatellen tuntuu hieman yllättävältä, että monet kustantajat julkaisevat useita keskenään varsin samanlaisia samalle kohderyhmälle suunnattuja lehtiä ja näin ollen kilpailevat itsensä kanssa. Tarkempi tarkastelu kyllä paljastaa logiikan tämänkin käytännön takaa: kustantajat pyrkivät maksimoimaan huippusuositettujen taiteilijoiden "veturiarvon". Yhdellä superjulkiksella saa myytyä ison läjän keskinkertaisuuksia ja uusia, vielä tuntemattomia piirtäjiä.

Amerikkalaisissa antologialehdissä on nähtävissä hieman japanilaisen mallin

mukaista kohdeyleisöjakoja. Tosin länessä sarjakuvan kuluttajakunta ei ole fragmentoitunut yhtä selvärajaisesti, joten lehtien linjat eivät ole aivan yhtä selväpiirteisiä. Yhteistä japanilaisten esikuvien kanssa on myös se, että kuhunkin lehteen ollaan pyritty samaan ainakin yksi ennestään tunnettu ja suosittu sarja myyntivaliksi.

LIIAN PITKÄLLE ei alkuperäisen formaatin imitoinnissa kuitenkaan tulisi

mennä. Esimerkiksi jo lopetussa Mixx Entertainmentin MixxZinessä oli kukin sarja painettu eriväriselle paperille samaan tapaan kuin joissain japanilaisissa lehdissä.

Japanissa tätä käytäntöä näkee lähinnä puhelinluettelon paksuisissa halpislehdissä, joiden paperi on muutenkin huonolaatuista ja painojälki niin suttuista, että vieno vaalenpunainen tai keltainen sävy eivät juuri muuta tilannetta. Käytännön omaksuminen muuten ihan laadukkaaseen lehteen oli kaiken kaikkiaan aika typerä ajatus. Paljon parempi apinoinnin kohde olisivat olleet Young Magazinen kaltaiset laadukkaalle paperille painetut, osin värilliset lehdet.

Varsinkin Viz on kunnostautunut antologialehtien julkaisijana. Vizillä onkin erinomaiset mahdollisuudet julkaista laadukkaita sarjakuvia, sillä sen japanilainen emoyhtiö Shogakukan on yksi japanin kolmesta suurimmasta kustannusyhtiöstä

ja sen listoilta löytyy melkoinen osa japanin sarjakuvataiteilijoiden kermasta.

VIZIN LEHDISTÄ se vähemmän mielenkiintoinen on Pulp. Kustantamo itse ilmoittaa mainostekstissään, että Pulpin tarkoitus on tarjota sarjakuvavalkoima, joka "kuvaa oikeasti aasialaisen lukijakunnan makua" - mitä se sitten tarkoittaa. Ainakaan nämä Pulpin tarjoamat sarjat eivät Japanissa juuri myydyimpien albumien listoja korista. Poikkeus säännöstä tosin on Akiko Yoshidan Banana Fish, joka oli oli 1980 luvun suosituimpia shojo-sarjoja. Banana Fishin olikin ilmeisesti tarkoitus olla tämän lehden ykkös-sarja, mutta se näyttää saaneen melko laimcan vastaanoton. Suurempi vetonaula lience Ryoichi Ikegamin ja Buronsonin Strain. Ikegamin kun on käännetty englanniksi jo varsin paljon.

Pääsääntöisesti näyttää siltä, että toimittajien valintakriteereinä on ollut "rajuus" (siis amerikkalaisittain seksi - väkivaltaahan ei kukaan edes huomaa) ennemmin kuin sarjojen laatu. Useimmat sarjat ovatkin niin massaa kuin olla ja voi. Esimerkiksi Naoki Yamamoton Dance Till Tomorrow on sinällään ihan hauska ihmissuhdekomedialla, mutta ainoa seikka, mikä sen erottaa sadoista samanlaisista, ovat usein toistuvat ja päälleliimatun tuntuiset seksikohtaukset. Ainoita todella mainitsemisen arvoisia Pulpin sarjoista on Matsumoton Black & White, joka on tarinallisesti tyhjä mutta graafisesti näyttävä urbaanin angstin kuvaus. Tosin Black & White sai taannoin oman lehtensä, joten sitä ei enää julkaista Pulpissa.

Pulpin todellinen helmi on kuitenkin Masahiko Kikurin Heartbroken Angels. Sarjan tekee erityisen tervetulleeksi se, että japanilaista strippisarjakuvaa on kaiken kaikkiaan käännetty todella vähän. Kikurin piirrosjälki on melko persoonaton - voisi jopa sanoa genereristä - mutta erittäin sujuvaa. Erikoiseksi sarjan tekee sen huumori, joka jollain käsittämättömällä tavalla onnistuu olemaan lämminä, ymmärtävää ja jopa aika kilttiä, vaikka sarja käsitteleekin yleensä esimerkiksi kuolemaa, perver-

sioita ja köyhyyttä. Pulpin taittajille täytyy tosin antaa pitkä miinus. Neliruutuiset stripit on joskus venytetty jättsuurennoksin jopa viiden sivun mittaisiksi! Ja ilmeisesti ainoastaan siitä syystä, että kanteen on voitu painaa lehden sisältävän niin-janiin monta sivua Heartbroken Angelsia. Typerä pelleily rikkoo sarjan rakenteen, eivätkä käytettävissä olevat painomateriaalit selvästikään kestä moisia suurennoksia. Tuloksena on aukeamallinen muusia. Ikävä kyllä samaa taittoa käytettiin myös sarjasta julkaistussa kokoelma-albumissa.

HUOMATTAVASTI laadukkaampi Vizin julkaisu on Animerica Extra, joka perustettiin lähinnä japanilaiseen animaatioon keskittyvän Animerica-lehden sisarjulkaisuksi. Itse asiassa lehti on liiankin hyvä: lähes kaikki lehdessä julkaistavat sarjat ovat niitä, joita kerään albumeina. Edes kärsimättömyys ei juuri pakota lehden ostoon, sillä Vizillä on tapana julkaista albumit todella nopeasti kun tarvittava määrä tavaraa on julkaistu lehdissä. Vauhti panee suorastaan ihmettelemään lehtien kannattavuutta.

Animerica Extran vetonauloja ovat mm. Yu Watasen kiinalaiseen mytologiaan löyhästi perustuva fantasiasarja Fushigi Yugi, Kia Asamiyan höyrypunkkisarja Steam Detectives ja taiteilijaryhmä Clampin maailmanloppumelodraama X/1999. Ainakin Asamiyasta ja Clampista on muistaakseni ollut laajemmat tekijäsitelyt aiemmissa Sarjainfoissa.

Japanissa useimmat Animerica Extrassa julkaistut sarjat luetaan shojo mangaksi, siis tyttöjen sarjakuvaksi, mutta USA:ssa ne ovat profiloituneet lähinnä animen, japanilaisen animaation, harrastajille. Useimmista sarjoista kun on myös laadukkaat animeversiot, jotka on julkaistu myös Yhdysvalloissa.

ANTOLOGIALEHDISTÄ uusin on Dark Horse -kustantamon "vaatimattomasti" nimetty Super Manga Blast. Dark Horse onkin tajunnut antologiaformaatin mahdollisuudet hyvin.

Se on koorinut lehteen mm. Kosuke Fujishiman Oh My Goddess! -sarjasta alkupään jaksoja, joiden yli se jostain syystä aikanaan hyppäsi. Lehdessä jatkuvat myös Yuzo Takadan fantasiasarja 3x5 Eyes ja Makoto Kobayashin humoristinen kissasarja What's Michael. Molemmat ovat erinomaisia sarjoja, jotka jouduttiin aikanaan lopettamaan kannattamattomina. Olin jo menettänyt toivoni, että

kumpaakaan sarjaa enää käännettynä näkisin. Lisäksi lehdessä ilmestyy pari uutta sarjaa; Hiroyuki Ulatanen piirtämä ja Yu Morimoton kirjoittama Seraphic Feather sekä Mohiro Kitohin Shadow Star, molemmat tietoisarjoja. Varsinkin ensin mainittu on mielenkiintoinen tuttavuus. Olen pitkään ihailnut Ulatanen eteerisen kaunista viivaa, mutta hän on aiemmin keskittynyt lähinnä pornografisen sarjakuvan piirtämiseen. On mukava nähdä hänen piirrosjälkeään pidemmässä ja juonellisessa sarjassa. Kaiken kaikkiaan lehdessä on siis joukko sarjoja, jotka eivät ehkä yksinään jaksaisi kantaa, mutta jotka varsin kohtuuhintaisena pakettina ovat ilmeisesti löytäneet paikkansa markkinoilta.

KAIKEN kaikkiaan antologialehdissä siis tarjotaan monia tutustumisen arvoisia sarjoja, vaikka ne eivät paria poikkeusta lukuunottamatta aivan terävintä kärkeä edustakaan. Varsinkin sloittelijalle ne kuitenkin tarjoavat oivan tavan saada yleiskuva siitä, millaista mangaa USA:ssa tällä hetkellä julkaistaan. Vaikka nykyisin käännettäinkin mangaa enistä monipuolisemmin, monet erinomaiset sarjat ja jopa kokonaiset genret odottavat vielä ensiesittelyään länessä. Ehkäpä jotkin niistä pääsevät vielä ujuttautumaan markkinoille juuri tällaisten lehtien kautta. ■